

Nâzım Hikmet anlatıyor: Anadolu'da savaşılan Türkistanlı Bolşevik Hacı

Hazırlayan: Dr. Mehmet Perinçek

100. yılında Ekim Devrimi'nin ve sosyalist devrimlerle milli kurtuluş savaşları arasındaki kopmaz bağın önemini bu sayımızda da Nâzım Hikmet'in kaleminden aktaracağız. Nâzım'ın Türkiye'de ilk kez yayımlanan ve dilimize ilk kez çevrilen aşığıdaki yazısı, SSCB Bilimler Akademisi'ne bağlı Asya Halkları Enstitüsü ve Afrika Enstitüsü'nün aylık, bilimsel, toplumsal ve siyasal yayın organı "Sovremenniy Vostok" (Çağdaş Doğu) dergisinin Kasım 1960 tarihli 11 nolu sayısında basılmış. "Bolşevik Hacı İz Turkestana" (Türkistanlı Bolşevik Hacı) başlıklı, tam metnini sunduğumuz yazı Rusçadan çevrilmiştir. Dipnotlar bize aittir.

Türkistanlı Bolşevik Hacı

NÂZIM HİKMET

Birinci Dünya Savaşı bitmişti. Çoktandır kökünden çürümüş olan Osmanlı İmparatorluğu dağıldı. Galip ülkeler İtilaf Devletleri, onu parça parça ele geçirdiler. İmparatorluğun başkenti İstanbul ve onun temel çekirdeği

Anadolu İngiliz, Amerikan, Fransız, İtalyan ve Yunan Orduları tarafından işgal edildi.

1919 yılıydı. Adana bölgesinde, güneybatı Anadolu, Türk köylüleri, ırgatları, zanaatkarları, işgalcilere karşı çete savaşı başlattılar. Bu, Türkiye halkının ilk antiemperyalist hareketiydi. O günlerde Anadolu'nun dağlarında ve vadilerinde yeni bir türkü doğdu. Bu türkü, bugün hâlâ yaşıyor. Bizzat kendim, köylümün şanlı kahraman Bolşevik Hacı hakkında nasıl türkü yaktığımı birkaç kez duydum. O, uzak Türkistan'dan Türkiye'ye sihirli mitralyözyle gelmiş ve her seferinde ne zaman cesur çeteciler tehlikeye düşse, onların arasında belirir ve düşmana ateş açarmış. Düşman kuşatmasını yardıktan sonra bu harika mitralyözcü, dumanların arasında aynı şekilde birden kaybolur, ardından yardımına ihtiyaç duyulduğu yerde yeniden ortaya çıkarmış.

Türkistanlı Bolşevik Hacı, Türk halkının folkloruna Lenin'in "Türkistan'ın Komünist Yoldaşlarına" başlıklı önemli mektubunu¹ kaleme aldığı sene girmiş. Sovyet İşçi-Köylü Cumhuriyeti'nin zayıf, bugüne kadar ezilmiş halklara yönelik tavrının tüm Asya için

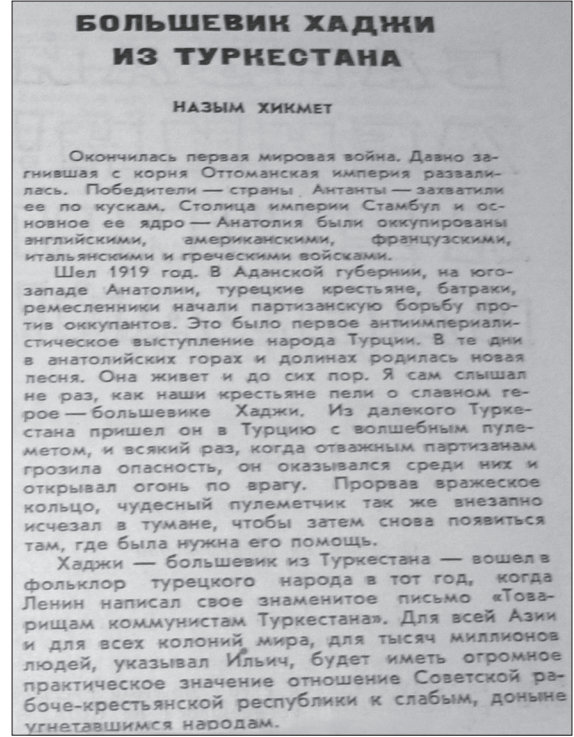
¹ 7 Kasım 1919 tarihinde dönemin yayın organlarında ilk kez basılan, dolayısıyla bu tarihten hemen önce yazıldığı anlaşılan mektubun tamamı için bkz. V. İ. Lenin, **Polnoe Sobranie Soçineniy**, 5. Basım, İzdatelstvo Politiçeskoy Literaturı, Moskva, 1970, s.304.

ve dünyanın bütün sömürgeleri için, binlerce milyonlarca² insan için devasa pratik önemi olacağını söylemişti İliç³.

Daha Ekim Devrimi öncesinde Lenin, Yirminci Yüzyılımızı sosyalist devrimlerin ve milli kurtuluş hareketlerinin yüzyılı olarak nitelemişti. Ekim Devrimi, insanlık tarihindeki en derin toplumsal devrimdi; ayrıca en güçlü milli kurtuluş hareketiydi. Ekim'in zafirinin ilk günlerinden itibaren devrimci Rusya, dünyanın emperyalizmin tahakkümü altında bulunan ve milli bağımsızlık isteyen bütün halklarına emperyalist zulmün bütün izlerinin kökünü kazımaya yönelik zapt edilemez arzusunun icraatlarıyla kanıtlamıştı.

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi, dünya tarihinde yeni bir çağı başlatmış, insanlığın en mahrem hayallerini, zulmün olmadığı, sömürsüz, özgür ve mutlu bir hayatın, insanlığa layık bir hayatın hayalini gerçekleştirmesinin yolunu açmıştı.

Asya'nın farklı ülkelerinde bulundum. Ve her zaman bu ülkelerin emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluşunun şerefine kutlanan bayramlarda protokol tribününde milli yöneticilerin yanında Kışlık Saray'a hücum sırasında kurşunla vurularak düşen Petrogradlı işçiyi de görürdüm. Onun oradaki varlığını sadece

ben hissetmezdim, tribünde de göstericilerin kortejinde de onu düşünürlerdi. O, Leninci işçi olmasaydı bu bayramların, bu gösterilerin hiçbirini olmazdı ki! İşte benim Türkiye’de onu Türkistanlı Bolşevik Hacı adıyla çağırdığımızı biliyorum.

2 Lenin’in mektubunun orijinalinde “binlerce ve milyonlarca” şeklindedir.

3 Vladimir İliç Lenin.